

I. Czy w dziejach Polski Ludowej dostrzega Pan/Pani tematy dotychczas pominięte? Prosiłobyśmy o wysunięcie postulatów badawczych.

Dostrzegam generalnie nadmierne ukierunkowanie badań na historię polityczną ze szczególnym zaakcentowaniem uproszczonego – moim zdaniem – podziału społeczeństwa – władze komunistyczne. Słabiej zbadane są różne aspekty życia społecznego. Chodzi tu o badania struktur społecznych, życia codziennego, kultury. Przykładowo interesujące byłoby bliższe poznanie procesów adaptacji do warunków miejskich ludności napływającej ze wsi, wzajemnego oddziaływania różnych grup społecznych w ośrodkach przemysłowych.

Ponadto na dzieje Polski Ludowej patrzymy przesadnie z perspektywy Warszawy, „centrum”. Niedostatecznie uwzględniona jest historia regionalna, choć w tym zakresie po 1989/1990 r. – głównie dzięki inicjatywom lokalnych środowisk – widać korzystne zmiany. „Prowincja” miała też wielu swoich bohaterów, ludzi zasłużonych na rzecz lokalnych środowisk. Niewiele o nich wiemy.

II. Jaką rolę w warsztacie badawczym historyków, zajmujących się dziejami Polski Ludowej, odgrywają, a jaką winny odgrywać, różne kategorie źródeł?

Zdecydowanie najważniejszą rolę spełniać powinny źródła archiwalne, tym bardziej, że nie ma właściwie większych problemów z dostępem do nich. Powinniśmy w większym zakresie wykorzystywać relacje „świadków historii” i zarazem jej współtwórców. Niezbędne jest ponadto sięganie w badaniach naukowych równoległe do różnych rodzajów źródeł, do konfrontacji zawartych w nich informacji i ocen. Od pewnego czasu (przynajmniej kilku lat) dostrzec można tendencje do publikowania „jednoźródłowych” opracowań, np. opartych tylko na materiałach dawnych służb specjalnych, aparatu represji. Swego rodzaju pokusie bezkrytycznego zawierzania tego typu materiałom ulegają szczególnie młodzi historycy, zafascynowani „bogactwem” zasobów wytworzonych przez UBP/SB.

III. Czy w Pana/Pani warsztacie naukowym wykorzystuje Pan/Pani monografie i wydawnictwa źródłowe dotyczące historii Polski Ludowej, opublikowane przed 1989 r. – i dlaczego?

Zdarza się nie tak rzadko. Nie można dyskwalifikować całości dorobku historyków tworzących w okresie PRL i zajmujących się nim. Oczywiście do publikacji tych podchodzę – z niezbędnym w zawodzie historyka – krytycyzmem i świadomością istniejących wtedy ograniczeń (cenzura, autocenzura itd.).

IV. Jaką nazwę okresu 1944/45–1989 uważa Pan/Pani za odpowiednią – Polska Ludowa? PRL? Peerel? Rzeczpospolita Druga i Pół? Polska pod okupacją sowiecką? Ewentualnie prosimy o własne propozycje.

Dwie pierwsze propozycje są najwłaściwsze, czyli Polska Ludowa i PRL (choć formalnie PRL zaistniał od 1952 r.). Stanowczo odrzucam ostatni wariant – Polska pod okupacją sowiecką.

V. Czy opublikował(a) Pan/Pani także jakieś prace naukowe dotyczące innych okresów dziejów Polski lub z zakresu dziejów powszechnych? (Oczywiście możliwa jest odpowiedź: nie dotyczy).

Tak. Były to głównie artykuły dotyczące dziejów prasy i dziennikarstwa łódzkiego (m.in. o początkach prasy żydowskiej w Łodzi, o organizacjach dziennikarskich i o wielonarodowym środowisku dziennikarskim w Drugiej Rzeczypospolitej). W dalszym ciągu interesuję się historią Polski przed 1939 r., choć zasadniczo tylko dziejami środkowej Polski.

VI. Prosimy wymienić nazwiska historyków zajmujących się dziejami Polski Ludowej, których uznaje Pan/Pani za autorytety naukowe.

To bardzo trudne pytanie, zmuszające do wyboru niektórych osób spośród niemałego grona historyków, których dokonania budzą moje najwyższe uznanie i szacunek. Wśród historyków mniej aktywnych obecnie w działalności naukowej to profesorowie: Krystyna Kersten i Stefan Banasiak.

Wśród współcześnie aktywnych naukowo: Andrzej Friszke, Andrzej Garlicki, Tomasz Szarota, Wojciech Wrzesiński, Andrzej Paczkowski, Jerzy Tomaszewski, Czesław Osękowski, Włodzimierz Borodziej.

Mam pełną świadomość, że to lista niepełna, a niektórzy zasługujący na to osoby być może pominąłem.

Prof. dr hab. Leszek Olejnik, ur. w 1955 r., w 1978 r. ukończył studia historyczne na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu Łódzkiego (praca magisterska: *Strajk powszechny w łódzkim przemyśle jedwabniczym w 1934 roku*), w 1986 r. obronił pracę doktorską pt. „*Łódzki ośrodek prasowy wobec przemian politycznych w Polsce w latach 1945–1949*”, przygotowaną pod kierunkiem doc. dr. hab. Stefana Wojtkowiaka, w 2003 r. habilitował się na podstawie rozprawy pt. *Polityka narodowościowa Polski w latach 1944–1960*.

Pierwsza publikacja naukowa dotycząca okresu 1944/1945–1989: *Studenckie czasopiśma w łódzkim ośrodku akademickim w latach 1945–1973*, w: *Szkice do dziejów ruchu młodzieżowego w środowisku akademickim Łodzi 1945–1973*, red. Andrzej Lech, Łódź 1982.
